

Czyje to flagi na bloku nr 17 ?

Po otrzymaniu nowej partii materiału do opracowywanego tomu IIb „Podręcznika Specjalizowanego Znaczków Polskich”, na krótką chwilę wróciliśmy do specjalistycznego opracowania bloku 17 (proj. St. Małecki) i wówczas zostaliśmy lekko przyhamowani oraz zmuszeni do szukania odpowiedzi na pytania zdałoby się niefilatelistyczne. Dotarło wówczas do nas przeświadczenie, ile to spraw musimy jeszcze raz poruszyć aby ogarnąć już „opracowane” wcześniej tematy.

Mimo formalnego wejścia do obiegu w dniu 3 sierpnia 1955 bloków 16 i 17, blok 17 ukazał się w sprzedaży dopiero 6 sierpnia 1955 (il.1). Oficjalne FDC z blokami 16 i 17 nie istnieją. Wydane przez PPF koperty „FDC” z blokami 16 i 17 ostemplowano w dniu 14 sierpnia 1955 (FD) (il. 2). [1] Wydano także karnety z blokami 16 i 17, które ostemplowano 13 sierpnia 1955.

il. 1

il. 2

Kilka słów nt. techniki drukowania. Często można zauważyć, że w wielu publikacjach mylone jest pojęcie, jakoby znaczek wydrukowany offsetem czterema farbami (kolorami) był drukowany na cztero-kolorowej maszynie offsetowej. Jest to mijanie się z prawdą i pomieszanie pojęć. Otóż, w roku 1955 PWPW zakupiło w Szwajcarii jednokolorową maszynę offsetową PERLE firmy Color Metal z Zürichu. Na tej maszynie, jako pierwsze, wydrukowano techniką offsetową znaczki z okazji „Dni Krakowa” (20 gr w kolorach: jasno zielonym, czerwono-brązowym, żółtym i czarnym; 40 gr w kolorach: fioletowym, czerwono-żółtym, jasno-zielonym i czarnym; 60 gr w kolorach: jasno-niebieskim, czerwonym, żółtym i czarnym). By otrzymać zakładany wydruk obrazu w przypadku tego wydania, każdy arkusz drukarski przechodził, po wymianie farb, cztery razy przez maszynę. Niepożądanym efektem takiego rozwiązania są: odwrotki, braki lub drastyczne przesunięcia barw (niespasowanie barwnych form), itd...itp. Po prostu makulatura.

Bloki 16 i 17 drukowano w ten sam sposób. Każda farba, której barwę widzimy na bloku 17 (a było ich 8), była drukowana osobno! W tym przypadku arkusz przechodził przez maszynę 8 razy i tyleż razy był nawilżany i suszony, co ma ogromny wpływ na kurczliwość (rozmiary) papieru. Stąd i tu mamy sporo usterek na znaczku w postaci braku barwy lub ich przesunięciu-niespasowaniu. Przy czym, obydwie fakty nie przeszkadzały ani PWPW ani Poczcie by wypuścić ku uciechu filatelistów, tę makulaturę na rynek.

il. 3

I tu wracamy do sedna artykułu. Przy opisie usterek zostaliśmy zatrzymani. Na prawym marginesie bloku występuje powtarzalna czerwona plamka po fladze Węgier i... no właśnie... czego? (il. 3) Teraz się zaczęło nasze poszukiwanie. Zarządzenie wprowadzające nam nie pomogło, gdyż ujmuje tę kwestię ogólnikowo: Znaczek ujęto z trzech stron tj. z lewego, dolnego i prawego boku wstęgą z ułożonych obok siebie czworobokami flag państw, biorących udział w Festiwalu. (Podkr. wł.) To mocno naciągnięte stwierdzenie, gdyż w Festiwalu brało udział ok. 30 tys. uczestników, przedstawiciele z 114 krajów, więc artysta – projektant miał do wyboru więcej flag, jak miejsca na bloku. [2] Znow zaskoczenie, mianowicie po lewej stronie bloku artysta umieścił kolejną „flagę zagadkę” (il. 4).

Lata 50-te ub. wieku to charakterystyczny okres przemian na mapie. Rewolucje wybuchały, państwa i kolonie znikaly; powstawały nowe, a wraz z nimi flagi i symbole władzy. Obie przedstawione na bloku „flagi” jakoś nam przez lata nie utkwiły w głowie. Po wielu godzinach poszukiwania w internecie spasowaliśmy i poddaliśmy się. Jednak internet pozwala coś ściągnąć, jeśli się wcześniej to coś tam wstawi (input-output).

il. 4

Zadaliśmy pytanie SI (sztucznej inteligencji) czy może nam pomóc w znalezieniu odpowiedzi na nasz dylemat. Wynikiem była szybka odpowiedź, na czterech stronach. Z ciekawych, zaskakujących, szczegółowych wywodów i objaśnień przytaczamy krótkie i najciekawsze zwroty:

Opis „flagi” z il. 4

Niebieskie pole, biała nieprawdziwa postać zwierzęca = stylizowany język graficzny typowy dla powojennej propagandy wschodnioeuropejskiej. Postać fantazyjna nie przypomina istniejącego w rzeczywistości heraldycznego lwa, orła lub gryfa. Postacie tego typu były często wykorzystywane w bloku wschodnim w celu:

- karykaturalnego przedstawienia „starych sił”,
- „reakcyjnych systemów” lub
- „imperialistycznych przeciwników” bez bezpośredniego odwoływania się do rzeczywistych państw.

il. 5

Opis „flagi” il. 5

Symboliczna flaga świata arabskiego:

- czerwone tło - socjalistyczna symbolika / kontekst rewolucyjny,
- kilka białych półksiężyców i gwiazd - nie jest to prawdziwa flaga, lecz podsumowanie symboliki arabsko-islamskiej.
- układ symbolizuje: cały świat arabski, ruchy niepodległościowe przeciwko zachodnim mocarstwom kolonialnym, wsparcie ze strony bloku wschodniego.

Flagi nie należały do żadnego państwa. Są to symbole propagandowe na polskim znaczku pocztowym z 1955 r., reprezentujące solidarność państw socjalistycznych z krajami arabskimi i ruchami antykolonialnymi na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej. W latach 50. XX wieku w Polsce (i innych krajach bloku wschodniego) powszechną praktyką było umieszczanie na znaczkach pocztowych abstrakcyjnych lub idealizowanych flag w celu przekazania komunikatów politycznych – bez względu na rzeczywistą poprawność heraldyczną.

Nie wiemy, czym się kierował artysta, czy to był żart z jego strony czy ogólny nakaz. Czy to jest cała prawda, czy tylko „alternatywne fakty”, być może propagandowy matrix SI. Mniemamy, że autor projektu (skądinąd świetny projektant 391 polskich znaczków do 2005 r.) wziął w kilku przypadkach znajomość obowiązujących flag z głowy. Poza tym wykazał się wyjątkową niedbałością, rysując flagi w wielu przypadkach do „góry nogami” (chyba miał słaby dzień albo drukarze splatali mu figla). Poniżej porównanie obowiązujących flag państwowych wg stanu na 1955 rok (w kolejności od lewej); dane uzyskaliśmy z oficjalnych stron danych państw. Ilustracje i nazwy państw są przedstawiane od strony marginesu bloczka. Nie bierzemy pod uwagę przesunięcia barw, ale ich merytoryczność, np.: WRL – brak pionu gwiazdy, Albania - inny kształt orła i gwiazdy, Brazylia – kształt żółtego tła, Meksyk – nieznaną herb, Argentyna – zupełnie inne elementy na fladze, ZSRR - inny układ herbu, Czechosłowacja – niebieski trójkąt powinien sięgać połowy flagi, ChRL – inny układ herbu, Rumunia – brak herbu, USA – powinno być 48 gwiazdek, a jest 27, Węgry – brak herbu, Szwajcaria – inny kształt.

WRL, NN, RFN, Albania, Brazylia, Japonia, Wielka Brytania, Włochy, Szwecja

Meksyk, Argentyna, ZSRR, Czechosłowacja, ChRL, KRLD

PRL, Norwegia, Turcja, Bułgaria, Rumunia, USA, NN, Węgry, Szwajcaria

Pozostawiamy to bez komentarza. Co zaś dotyczy „flag” ze znakiem zapytania, to zwracamy się do P.T. Czytelników. Może znają inne fakty i mają inne wiadomości na powyższy temat. Chętnie się z nimi zapoznamy.

Pełna specjalizacja wydania będzie w opracowywanym tomie IIb „Podręcznika ...”.

- 1 Mariusz Kalinowski, Jubileusz urzędowych kopert FDC z polskimi znaczkami. FILATELISTYKA 2000, nr 10-11 s. 463-467.
- 2 Dobrosław Kobielski, Józef Zięba: Kronika lat 1944–1986 [w:] Kalendarz Warszawski '88. Warszawa: Krajowa Agencja Wydawnicza, 1987, s. 26.